

Πατριαρχική καὶ Συνοδική Ἐγκύκλιος
ἀπολυθεῖσα ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς 1400ῆς ἐπετείου
τῆς ὀρθοστάδην ψαλμωδῆσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου
διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Βασιλευούσης
ἐκ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Περσῶν

Ἀριθμ. Πρωτ. 265

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

**+ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ Τῷ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ**

«Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια ἀναγράφω Σοι ἡ Πόλις Σου, Θεοτόκε!»

Ἐφέτος συμπληροῦνται χίλια τετρακόσια ἔτη ἀφ' ὅτου, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἐψάλη ἐπισήμως ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ὀρθίων ἱσταμένων πάντων τῶν πιστῶν, τὸ σήμερον παγκοίνως γνωστὸν ὡς ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» Κοντάκιον, ποίημα ὑπήγορον καὶ διθυραμβικόν, ἀναφερόμενον, ἱστορικῶς καὶ θεολογικῶς, μὲ μοναδικὸν πλοῦτον καλλιπείας, εἰς τὴν Ἐνσαρκον Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ τὴν εἰς αὐτὴν μοναδικὴν συμβολὴν τῆς Παναχράντου Θεομήτορος.

Οἱ προσευχόμενοι πιστοὶ διὰ τοῦ Κοντακίου τούτου χαιρετίζουν εὐσεβῶς τὴν Παναγίαν μὲ ἀλλεπαλλήλους ἐπαναλήψεις τῆς πρώτης πρὸς τὴν Κεχαριτωμένην προσφωνήσεως τοῦ εὐαγγελιζομένου τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, τῆς λέξεως «Χαῖρε», δι' ἧς φανεροῦται τὸ «ἀπ' αἰῶνος μυστήριον» καὶ συγκροτεῖται τῆς «σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον». Ἡ εἰς τὸν Ὑμνον τοῦτον ἐπανάληψις τοῦ «Χαῖρε» ἐπὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας φορὰς πρὸς τὴν Παμμακάριστον Παρθένον, ἔχει προδήλως μυστικὴν ἔννοιαν. Παραπέμπει εἰς τὰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀγνῶν ἐκείνων Ἀγίων τῆς Ἀποκαλύψεως, τῶν ἀδόντων ἐν κιθάρᾳ τὴν «καινὴν ᾠδὴν» ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ «ἀκολουθούντων τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ»¹. Ἀγνεύων ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὸ δόγμα, ἀφωσιωμένος ἕως ἐσχάτου εἰς τὸν σαρκωθέντα Θεὸν Λόγον, καὶ ἠνωμένος ἀρρήκτως μετ' Αὐτοῦ, ὑμνεῖ τὴν σωτηριώδη Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ ταυτοχρόνως χαιρετίζει ἐν ᾠδαῖς ἁσμάτων μουσουργικῶν τὴν Ὑπερένδοξον Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ Μητέρα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν κραταιὰν προστασίαν αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματός της!

Ἡ Εἰσαγωγή τοῦ Κοντακίου, τὸ Προοίμιόν του, ἦτο ἐξ ἀρχῆς τὸ γνωστὸν «Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβῶν ἐν γνώσει...», τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, ὅπερ φανεροῖ ὅτι ὁ ὅλος ὕμνος προσιδιάζει εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἑορτὴν, τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ὅλη Ἀκολουθία τῶν «Χαιρετισμῶν»

¹ Ἀποκ. ιδ', 1-5.

ἀποτελεῖ ὠραῖον καὶ καλλιανθῆ προεόρτιον καὶ μεθέορτον στέφανον. Ἐν τῇ πορείᾳ, καθιερώθη νέος εἰσαγωγικὸς ὕμνος, τὸ «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια», προκειμένου νὰ ἐκφρασθῆ ἡ εὐγνωμὸν τοῦ λαοῦ εὐχαριστία πρὸς Ἐκείνην, «δί' ἧς ἐγείρονται τρόπαια», «δί' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι!»

Ἡ σωτηρία τῆς Πόλεως καὶ τῆς ὅλης Αὐτοκρατορίας ἐκ τῆς δεινῆς ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς Ἀβάρων καὶ Περσῶν, ἀπουσιάζοντος τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἀγωνιζομένου μακρὰν διὰ τὴν ἐπανάκτησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀπεδόθη δικαίως εἰς τὴν κραταιὰν προστασίαν καὶ βοήθειαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, εἰς τὴν Ὅποιαν ὁ κτίτωρ Ἰσαπόστολος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶχεν εὐσεβάστως ἀφιερῶσαι τὴν Νέαν Ρώμην. Δεχομένη ἡ Θεομήτωρ τὴν ἀπὸ καρδίας ἀδιάλειπτον καὶ ἀγωνιώδη δέησιν κλήρου καὶ λαοῦ, ὄχι μόνον ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα τῶν ὀλίγων ὑπερασπιστῶν, ἀλλὰ καὶ μέγα θαῦμα εἰργάσατο, τὴν διὰ συστροφῆς θυελλωδῶν ἀνέμων ὀλοκληρωτικὴν καταστροφὴν τοῦ στόλου τῶν πολιορκητῶν, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ Πόλις. Αἰσιοχρῆς, λοιπόν, «ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν», ἡ Θεοτοκούπολις ἀνέγραψε τὰ νικητήρια εἰς τὴν Παναγίαν, τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ὠνόμασεν «Ὑπέρμαχον Στρατηγόν» τῆς, καὶ ὡς τοιαύτην πάλιν καὶ πολλάκις τὴν ἐπεκαλέσθη κατὰ τὴν πολυκύμαντον τοῦ Γένους ἱστορίαν λαμβάνουσα ἐκάστοτε γλυκεῖαν πεῖραν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κραταιᾶς Σκέπης Τῆς!

Ὁ ἱστορικὸς Ναὸς τῶν Βλαχερνῶν, ὅπου κατὰ παράδοσιν παλαιὰν ἐτελεῖτο ἐβδομαδιαίως ἱερὰ Ἀγρυπνία πρὸς τιμὴν τῆς Θεομήτορος, συχνάκις καὶ μὲ Αὐτοκρατορικὴν παρουσίαν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 7^{ης} Αὐγούστου 626, ἐδέχθη τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῦ διασωθέντος θεόφρονος λαοῦ, ἐν συγκινήσει πολλῇ καὶ μετὰ δακρῶν εὐγνωμοσύνης, «ἀπονέμοντα Αὐτῇ τὴν προσκύνησιν» καὶ ψάλλοντα τὸ Κοντάκιον μὲ τὸ νέον πλέον προοίμιον, ὡς ἐποφειλομένην εὐχαριστίαν καὶ χρεωστικὴν δοξολογίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν «τὰ δευτερεῖα τῆς Τριάδος ἔχουσαν»², κατὰ τὴν μούσαν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης, τὴν Ἐλευθερώτριαν καὶ Σώτειρα τῆς Πόλεως καὶ τοῦ ὅλου κράτους!

Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος», τὸ περίλαμπρον ἀριστοτέχνημα τοῦτο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, ἀσύγκριτον μνημεῖον τοῦ Ἑλλήνος λόγου καὶ χρυσοπλοκάτατον τέχνημα θεοπνεύστου Θεολογίας, κατέστη ὁ πλέον δημοφιλὴς ὕμνος τῆς λειτουργικῆς ἡμῶν ζωῆς, ἐντρύφημα γλυκύτατον τῶν Χριστιανῶν. Ἐχει μεταφρασθῆ πρὸ πολλοῦ εἰς πολλὰς γλώσσας. Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς τὸν ραψωδοῦν ἐν κατανύξει. Οἱ Μοναχοὶ τὸν ἀπαγγέλουσιν καθημερινῶς, οἱ δὲ πιστοὶ πολλάκις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Θεολόγοι ἀναλύουσιν τὰς ὑψηλὰς δογματικὰς του ἀναβάσεις. Φιλολογοῦντες καὶ λογοτεχνοῦντες καταδύονται εἰς τοὺς ὠραίους βυθοὺς τῆς ἐκφραστικῆς του κομψότητος καὶ τοῦ ποιητικοῦ του μεγαλείου. Ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι ἐμπνέονται ἀπὸ τὰς φωτεινὰς λυρικός του ἐκφράσεις. Ἀγιογράφοι ἱστοροῦν ὠραίας εἰκόνας ἐκ τῶν πολυπληθῶν τοῦ περιεχομένου του. Οἱ μύσται τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τὸν ἐπενδύουσιν μὲ περίτεχνα ἱερὰ μελίσματα. Ἀλλὰ ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» πάντοτε εἶναι θεοπρεπῆς προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας! Φωνὴ τῆς εὐσεβοῦσης τῶν Χριστιανῶν καρδίας! Δοξολογία ἐν ταύτῳ καὶ εὐχαριστία καὶ δέησις καὶ ἰκεσία πρὸς τὸν «δί' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα», καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἔχουσιν Μητρικὴν πρὸς

² Θεοτοκάριον, Ἦχος πλ. α', τῇ Κυριακῇ ἐσπέρας.

τὸν Θεὸν παρησίαν καὶ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως πάντοτε τὴν κραταιὰν Αὐτῆς βοήθειαν καὶ σκέπην δαψιλεύουσαν εἰς τὸ εὐσεβὲς Γένος τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος καλεῖ κάθε πιστὸν νὰ γρηγορῇ καὶ νὰ παραμένῃ ὀρθὸς καὶ εὐσταλής, ἐν ταπεινώσει καὶ προσευχῇ, ἐνώπιον τῶν μεγάλων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας, εἰς τὰς δυστήνους ἡμέρας τῶν πολλῶν ἀναταράξεων καὶ πολεμικῶν συρράξεων, τὰς ὁποίας διέρχεται κατ' αὐτὰς ἡ ἀνθρωπότης. Ἄς δεηθῶμεν ἐκτενῶς, ὅπως ἡ Μήτηρ τῆς «Εἰρήνης τοῦ Θεοῦ», φιλοτιμουμένη ἐκ τῆς ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν πιστῶν καὶ ἐν κατανώξει καὶ εὐλαβείᾳ προσευχητικῆς ἀποδόσεως τοῦ «Ἀκαθίστου Ὑμνου» Της, ἐνεργήσῃ καὶ αὐθις ὡς «ὑπέρμαχος Στρατηγὸς» παντὸς ἀδικουμένου καὶ κινδυνεύοντος, καὶ ὡς Σκέπη κραταιὰ τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, βραβεύουσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν ἀληθῆ καὶ «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν»³ Εἰρήνην τοῦ Υἱοῦ Της!

Ἐν ἔτει σωτηριῶ ,βικς', κατὰ μῆνα Μάρτιον (κζ')

Ἐπιμελήσεως Γ'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

- + ὁ Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου Ἀμβρόσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Μιλήτου Ἀπόστολος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Προικονήσου Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Κολωνείας Ἀθανάσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἰκονίου Θεόληπτος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Μπουένος Ἄϊρες Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναυΐας Κλεόπας ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου Κύριλλος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ντένβερ Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἀγκύρας Γρηγόριος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 23ῃ Μαρτίου 2026

Ἀρχιεπιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀρχ. Βασιλείου

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, 27^{ης} Μαρτίου 2026, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

³ Φιλιπ. δ', 7.